

II. ÉVFOLYAM  
:: 7. SZÁM ::  
1920 MÁRCIUS 6

*Jobel*

# BOHÉM-VILÁG

**ILLUSTRÁLT  
MŰVÉSZLAP.**

SZERKESZTI:  
KALMÁR TIBOR



SIMONYI MÁRIA. a Belvárosi Színház művésznője  
(Homonnai fotografiája)

ARA  
4  
KOR.



PÁSZTOR IRMA, a Dunaparti Színház tagja

*(Homonnai fotográfiája)*

MEGJELENIK  
MINDEN  
SZOMBATON

ELŐFIZETÉSI  
ÁRAK:  
1/4 ÉVRE 45 K  
1 ÓRA 16,,

# Bohémiavilág

## ILLUSZTRÁLT MŰVÉSZLAP.

HIRDETÉSEK  
MÉG-  
ÁLLAPODÁS  
SZERINT.

EGYES  
SZÁM ÁRA  
4 KORONA.

SZERKESZTI: KALMÁR TIBOR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII., NÉPSZINHÁZ-U. 25.

### Dobsa: I. István király szerzőjének párbaja Egressyvel

A mult század hatvanas éveiben nagy viták folytak a dráma és az opera jövedelmezősége körül. Ma már természetesen kissé fordítva áll a dolog, de akkor még jövedelmezőbb volt a ma-  
mai színház, mint az opera.

Az 1861-iki országgyűlés augusztus 11-én jelentést tett arról, hogy az utolsó 6 esztendő opera-deficitje 35.534 forint, ezzel szemben a drámai színház jövedelme 35.249 forint volt. Mindazonáltal a drámai művészek fizetése sokkal kevesebb, mint az operaénekeseké. Többször tiltakoztak a színészek ez ellen, mert hiszen az opera deficitjét az ő juttatásuk jövedelméből kellett fedezni és ennek a tiltakozásuknak a Magyar Színházi Lap 1860-iki évfolyamában nyilatkozatszerű kifejezést is adtak. Ezért aztán többen megtámadták a színészeket, köztük Dobsa is, sőt ő még azt is indítványozta, hogy a jutalomjátékokat is töröljék el, ami pedig legkevesebb 200 forint jövedelmet jelentett a színész számára. A színészek megharagudtak Dobsára és mikor a „Besztercei gróf” című darabjából próbát tüztek ki, azon a színészek nem jelentek meg. Dobsa a „Hölgyfutárban” erősen megtámadta őket, aminek a vége aztán párbaj lett. A színészegyesület nevében Egressy Gábor állott ki Dobsával. A párbajban egyik segéd Jókai volt, aki a következőket írja „Párbaj a magyar irodalomban” c. elbeszélésében:

„Az új ivadéknak nagyon olcsó lett a párbaj. Az új ivadéknak nem volt akkor kin lehüteni nemes kedvét, mint egymáson, a vén írókon és színészeken. Volt ugyan „átkos kormány” (Bach-

kormány) de azt muszáj volt szeretni, különben becsukták az embert. Tehát verekedtünk egymással. Többszörre ártatlanul végződött. A színészek már csufoltak bennünket. Mikor megesett egy párbaj — semmi bajjal, azt mondták: „ahán, megint journalista pisztolyokkal lőttek.” Pedig két ilyen elátkozott pisztollyal maga Egressy Gábor is háromszor lőtt két aestheticusra. Másodszor meg Dobsával voltak ilyen népműtani vitatkozásai, aminek végét én rontottam el. Már szemközt álltak a svábhegyi szobámban, karddal a kezükben (Egressy bőre csupa kék folt volt a megelőző napokon át Keresztessynél vett vívőleckék következtében), amint egy csomó gesztenyét leverve az egyik szekundáns, s az odagurul közéjük. Nézzétek, — mondtam — (én voltam a másik segéd), ezek azok a gesztenyék, amiket ti nektek kell mások számára kikaparnotok a parázsból. Mind a kettő átlátta, hogy igaz ez, kezet nyujtottak és kibé-  
kültek. Jókai egy előbbi cikkében még azt is megjegyezte, hogy mindketten elnevezték magukat, átlátták a tréfában az igazságot és kölcsönösen magyarázatot adtak.

Dobsa és Egressy életének eme derüs epizódja nemcsak Dobsa nevének aktualitása kapcsán jutott eszünkbe, hanem arról is, hogy a színházak felé kirendelt művészeti bizottság jövődó intézkedései nem fognak vajjon ennél súlyosabb konfliktusokat is előidézni? (i. s.)



## Simonyi Mária otthonában

A hét folyamán meglátogattam Simonyi Máriát, a Belvárosi Színház egyik főerősségét, a legnagyobb pompával és gyönyörű izléssel berendezett lakásán.

Midőn bevezettek a szalonba és körülnéztem, szememet elvakította a csodás, exotikus tárgyak látása. Behunyta szemmel és gépiesen ültem le az előttem álló karosszékre. Pár pernyi várakozás után vidáman csengő hang ütötte meg füleimet.

— Parancsol, uram? — kérde a hang kissé csodálkozva. (T. i. azt hitte, hogy elaludtam.)

Midőn feltekintettem, a művésznő piros, friss, üde arcát pillantottam meg. Óriási zavaromban, a bemutatkozás után csak néhány szót tudtam hebegni. A művésznő látva zavaromat, be sem várva kérdéseimet, a következőképpen kezdett csevegni:

— A magyar színművészeti akadémiát végeztem. Régebben a Magyar Színház tagja voltam, csak egy és fél éve járszom a Bárdos-színháznál.

Beszéd közben megkínált egy elsőrangú cigarettával, melynek illatától elmúlt minden zavarom, s attól kezdve a legnagyobb nyugalommal kérdezgettem tovább.

— Hol és miben szerepelt eddig, kedves művésznő? — kérdelem mohó kíváncsisággal.

— A Belvárosi Színházban a „Hattyúvér”-ben, az „Ötvenéves férfi”-ben, a „Rózsá”-ban, a „Három csésze tea”-ban stb.-ben játszottam a női főszerepeket.

Azonkívül Szép Ernő jelen vigjátékának, a „Patiká”-nak női főszereplője, melyben partnerével, Gellért Lajossal együtt elsőrangú produkál. Azonkívül meg kell még jegyezni, hogy nagy ambícióval és kitartással tanulja minden szerepét.

Távozás előtt megkértem a művésznőt, engedje meg, hogy lefotografáltassam fényképezőnkkel. A legnagyobb készséggel állt rendelkezésünkre. Cimlapunkról a bájos, csudaszép Simonyi Mária mosolyog a Bohémvilág olvasóira.

*Szalay Imre.*

*Öreg, ifjú, nagy, kicsiny  
(Bánattal eltöltő)  
Nem akar suszter lenni  
Egyik sem, csak költő.*

*Valamennyie siet,  
Hogy majd babért arat,  
De legtöbb így is, úgy is  
Biz' csak fuser marad.*

*Goethe.*

## London—Budapest— Pozsony—Tátra

(Kétértelmű, de igaz és tanulságos kis mese: serdültebb színlövendékek számára)

Volt egyszer, hol nem volt, talán még az összes konjunkturák tengerén is túl, — élt egyszer egy kis nő. (A „kis” szócska kizárólag természetére vonatkozik, mert a stylje egyáltalán nem volt kiesi. Sőt, a lehető legnagyobb, mert nemcsak hogy „élt”, de direkt visszaélt: — több ízben és mindig következetesen.) Budapest ur határtalan szenvedélyre lobbant a kis nő iránt. Budapest ur egy szép fiu volt s neki ez a szenvedély is, a nő is jól állt az arcához. Egy szép napon Budapest ur spanyolt kapott, éppen az nap, mikor a kis nő utazni készült London ural. (Az a London ur minden valószínűség és előjel szerint egyenes leszármazottja volt az öreg Krózusnak, szintén imádta a fentemlített kis nőt, már a maga angolos, hüvös vérmérséklete szerint.) Kis nő tehát ultra készen állt, midőn 39 fokos láztól gyötörtén bucsuzni jött hozzá Budapest ur, aki betegágyából kelt fel, hogy bucsuzhasson szíve titkos szerelmétől. Ószinte könnyek hullatása, bucsucsókok — és Budapest ur hazament: tovább-spanyolodni. Alig hogy Budapest távozott, London lépett be, hogy az elegáns utiruhába öltözött kis nőt autón vigye üdülési helyére.

London ur, nagy elfoglaltságára való hivatkozással csak a fél utra vállalta a garde-monsieur szerepét. Azzal már autóra is ültette a dolgok ilyen szerencsés fordulatán ujjongó kis nőt és vitte-vitte a cseh-szlovák határ felé, talán még azon is túl. A fele utig vitte-vitte, ott letette és visszafordult London ur. A kis nő pedig folytatta utját — Tátra ural, aki egy másik autón, mint egy szerelmi staféta utolsó és egyben célhoz vezető bajnoka röpitette tovább a minden áron üdülni óhajtó kis nőt. Mesének még nincs vége. Folyt. köv. Erről nem én gondoskodom. A kis nő. Majd ő. — Eddig volt, mese volt, talán igaz se volt?

*Pletyka*

*Az irodalom azzal bizonyítja létezését,  
hogy problémákat vesz tárgyalás alá.*

*Brandes.*



## Érdekes történet

Kalmár urnak meg tetszett engem tisztelni azzal, hogy cikket kért a lapjába. Irok neki cikket, sőt minden igyekezetem azon lesz, hogy a cikk valóban érdekes is legyen, mert úgy tudom, hogy a jelen számban megjelenő többi cikk is egytől-egyig érdekes lesz. De miről is írjak Kalmár urnak? Mi érdeklí legjobban a közönséget? Mozi-e, amely dologban állítólag hosszabb mult-ra tekinthetek vissza, kabaré-e, amely téren állítólag szintén lennének tapasztalataim. Nehéz fajtáju közleménnyel ugy-e, nem szabad alkalmatlankodnom? Na, mindjárt itt is van a kitűnő cikk, jó hogy az a könnyebb eset pillanatnyilag eszembe jutott, ez mindjárt kapcsolatban is van a mozival is, a színházzal is, a főszereplő pláne nagyon népszerű ember, egyik operetteszínházunk büszkesége, a legimádandóbb hercegeket kerek ez égvilágon ő szokta alakítani.

A színházi ujságok jól ismert diszkréciójával nevezzük egyszerűen Gyönyörű-nek az illetőt. Gyönyörű hol ülhetett volna egy fauteilben kényelmesen elterülve másutt, mint az igazgatói irodában. Majdnem megfult a kacagástól, mielőtt a történetbe kezdett:

— Kolosszális dolog történt. Mákos, a kedves bonviván és Patkós, a nagyszerűen fésülködő moziszínész tegnap délelőtt...

Ebben a pillanatban a színházi szabó toppant az irodába és hosszú előadást tartott azokról a nehézségekről, amelyek a várva-várt premiért a kosztümök dolgában megelőzik. Gyönyörű csak félóra mulva folytathatta a történeteket, természetesen a hallgatóság élénk érdeklődése közepette.

— Szóval Mákos, a bonviván és Patkós, a mozibajnok... — mondta Gyönyörű, akinek elbeszélését e pillanatban a főjegyszédő belépése törte meg. A főjegyszédő arról panaszkodott, hogy napok óta kevés műsort osztanak ki neki. Sérelmezi ezt úgy a maga, mint kollégái nevében is.

Gyönyörű bosszankodva fricskázta le cigarettája hamuját, míg végre a jegyszédő alázatosan kiment, s a jelenmaradtak hangosan követelték, folytassa tovább a szenzációs történetet.

— Hét kérlek benneteket, most már csak néhány szóval mondom el, — mondta Gyönyörű. — Mákos és Patkós tegnap délelőtt a Váci-köruton mentek s az Andrassy-ut sarkán egyszerre csak elébük lép...

Kopogtatás. A fodrász lép be. Gyönyörű felugrik a helyéről és magából kikelve ordít:

— Ez valóságos örültekháza! Két mondatot nem tud itt befejezni az ember.

Fogta kalapját és kivonult. Eddig a történet. Befejezése nincs ugyan, de elvégre csak az a fontos, ugy-e, hogy Gyönyörű történetében egy operettbaritonista és egy mozi-színész szerepeltek. És elvégre erre van szüksége a közönségnek.

Várnai István.



### (Állandó rovat)

A Bohém-kávészívóban üldögélt Kurländer papa egy enyhe, valódi békeidőbeli őszi estén és cigarettát sodrintott; mivel nem büszke ember, szóbaelegyedett jelen sorok szerény írójával. Egyszerre nyílik a kávéház ajtaja és belép rajta egy finom eleganciával öltözött magas idegen. Kurländer, aki soha életében nem köszönt előre senkinek, mélyen megemeli a kalapját az idegen előtt. Amaz visszaköszön. Nem tudom mirevélni az apó szokatlan tiszteletteljes köszönését, megkérdem tőle:

— Ki volt ez az ur?

— Ez edj millionér... ein artist... De csak volt egy artist, mert most már nincs neki arra edj szükséges...

— Ugyan? Annyi pénze van? A vagyonból él? — kérdem én...

— Nem, nem a vagyonból él... Most kicsiket vesz és elad...

— Mi az Isten csudáját? — mondom elbámulva.

— Nu, hát kicsiket vesz és elad, — ismétli makacsul az apó.

— De hát mik azok a kicsik?

— Apó... Zwerg!

## Az utolsó bohém

Már nem kétséges, már nem örvendetes tévedés, már nem korai rémlátás, hanem fájdalmas, megrendítő, komor valóság: a legutolsó bohém, a legmelegebb szív, egy viszontagságokban, kalandokban gazdag élet szünt meg abban a pillanatban, midőn felejthetetlen drága *Nyárai Tóni* eltűnt az élők sorából. Már két héttel ezelőtt kolportálták halálhírét, akkor még kérdőjelet illesztettünk a fekete keret mellé, mely Tóni nevét foglalta magában, mintegy kételyünknek, reményünknek szimbolumát. Fájdalom, az a szomorú és megdöbbentő szenzáció, mely szombat délben futótüzként terjedt el a városban, illuzórikussá tett minden reményt, babonába vetett hitet. Tóni már nem volt képes beváltani barátai, jóakarói, számtalan rajongói abbeli reményét, hogy egy mesteri gesztussal elhárítja a csontkezelés és továbbra is gyönyörűségére szolgál azoknak, akik megértői voltak ragyogó művészetének, individuális tehetségének, arany kedélyének, nemes szívének...

*Nyárai Tóni* halálával nemcsak egy briliáns színészszel váltunk szegényebbé, hanem egy érdekes, markáns és végtelenül rokonszenves *tipus* dőlt ki sorainkból, melynek ő volt ugyyszólván utolsó reprezentánsa. Izig-vérig bohém természetét, életfilozófiáját, nem törték meg sem azok a megpróbáltatások, melyek végigkísérték viszontagságos életét, sem a haladó szellem, a meg-megújuló ízlés, az események szülte új morál, a háborús megrázkódtatások, a létfenntartás nyomasztó gondjai, melyek mázsás súlyllyal nehezdednek mindnyájunk kedélyére, gondolkozásmódjára. *Tóni* mindezen tette magát. A hideg józanság, az egzisztenciális hajsza, a lelkelen marakodás mai sötét jelenségei nem voltak rá hatással. Ő volt a *bohémkonzervatívizmus*. Külsején sem változtatott: évtizedek számtalan divatkreaturája az ő öltözködését nem befolyásolta. Télen-nyáron cilinderben, feltürt gallérban, betétes gombos cipőben, csikos nadrágban járt, hullámos szép haját elől hosszúra növesztette és cilindere alól kibuvó, homlokát teljesen elborító ősz hajfürtök „fiatalos” öreg urrá avatták *Tónit*. Ebben a magatartásában ő volt az utca különc. És eb-

ben a különködésében is végtelen rokonszenves tudott maradni, mert mintegy tradícióhoz való ragaszkodásnak tűnt ez a sajátos öltözködése. Elődjei, mesterei, néhai kortársai alkalmasint így jártak és mint művészetében, úgy külső megjelenésében sem akart letérni arról a mesgyéről, amelyen ezekkel együtt haladt. *Ő volt az eleven romantika.*

Nyugtalan vére nem engedte egy helyen letelepedni és állandó kóborlásai csakugy ismertté és népszerűvé tették nevét a vidéken, mint a fővárosban. Így aztán *sehol sem volt otthona és mindenütt otthon volt.*

A vidék nagyobb városainak direktorai állandóan programjukba iktatták *Nyárai* vendégszerepléseit. Örökké emlékeztetes *Rettegi Fridolinja* a „Szabin nők elrablásában”; a vidéki színpadokon a legnagyobb népszerűséget és szeretetet biztosították neki. Egyébként is a forró esték és mérhetetlen sikerek hosszú sorozata kísérték szerepléseit. Néhai legnépszerűbb színházaink egyike, a „Népszínház” fejlődésében oroszánrésze van. „*Kaszanovája*” tökéletes volt. Kabarésikereinek bravuros kabinetalakításainak se szeri, se száma. Előadásának, mimikájának volt valami sajátos, kedves eredetisége. Amit csinált: csupa szív és szeretet. Minden mozdulatán megérezett a színpad, a lámpák, a komédia iránti mérhetetlen ragaszkodása. *A színpadon élt és az életet végigjátszotta...*

... És most itt a kétségbevonhatatlan, döbbenetes valóság. Mire e sorok napvilágot látnak, *Tóni* az örök nyugalom birodalmában szolgálja Tháliát. E sorscsepásokban gazdag, komor napokban ismét szegényebbek lettünk egy melancholikus dallal, egy bohém gesztussal, egy meleg szívvél...

*Lord Móric.*

### TEMETÉSE.

Gyászolók tömege állotta körül a korszoktól borított sirt, melyben a színész egyik nagy mestere alussza örök álmát. Eljött mindenki, akinek a művészet jelent valamit, mert *Nyáray* maga volt a művészet. Eljöttek a fiatalok, hogy elbucszanak az ő *Tóni* bácsijuktól, aki segített nekik, tanácsokkal látta el őket. Eljött a vidék, hogy utolsó Isten hozzádot mondjon a kóborló vén gyereknek. Eljöt-

tek a *nagyok* közül is *kevesen*, hogy kegyelettel adózzanak a felejthetetlen pályatársnak. Eljött a közönség is Tóni bácsi, hogy utoljára hódoljon művészetednek. Ott volt mindenki, akiről talán nem is tudtad, hogy mennyire szerettek. Ott volt mindenki, csak a *nagyok* hiányoztak. Tisztelet a kivételnek, de a *Csartosok*, a *Törzs Jenők*, a *Beregiek*, a *Gál Gyulák*, a *Király Ernők*, akik az életedben bizonyára barátodnak vallották magukat, de mikor elköltöztél oda, ahonnan nincs visszatérés, akkor derogált nekik eljönni utolsó utadra. Nem baj! voltak azért nélkülük is elegen. Impozáns volt a temetésed Tóni bácsi, olyan, amilyennek elképzelted örök ifju lelkeddel, mikor öregedő, törekeny tested a láz karjaiban vergődött.

A sirnál hangzottak el a gyászbeszéddek. *Vágó Béla* a Magyar Színház tagja, a Színész Szövetség nevében finom szavakkal bucsuzott az elhunyttól. *Szirmai Imre* méltatta a felejthetetlen Tóni művészi érdemeit. *Magyari Lajos* a pályatársak nevében beszélt. *Zsoldos Andor* a fiatalok, *Géczi István* a vidéki színészek nevében. Ugye, hallottad Tóni bácsi, mikor *Vágó* szavait a szívből feltörő fájdalom elnémitotta? Mikor a mindig vidám Magyarival együtt zokogott a gyászoló gyülekezet? Hallanod kellett a vidék szavait, mikor bucsuzott és a fiatalság kiáltását, a fiatalságét, aki nem fog elfelejteni soha, örökifju Tónikánk. Látnod kellett a *mennybeli* New-York-kávéház tükörablakából a sirt, mely körül szerető emberek állottak, szemükben könnyekkel, szívükben bánattal, lelkükben a Te emlékeddel. Bucsuzott mindenki Tóni bácsi, aki mindössze ötvenkét évig játszottál az élettel, aki mindenkivel csak jót tettél, aki ragyogó művészetteddel gyönyörűségére szolgáltál sok ezreknek . . . *Isten veled, Tóni bátyánk! Aludj békében.*

Gránitz Sándor.

## Figyelem!

A „Bohémvilág“ egész szervezetében beállott változás folytán, figyelemzetünk mindenkit, hogy csak a folyó évi január hó 28-án keltezett, főszerkesztőnk aláírásával ellátott fényképes-igazolványok érvényesek

A szerkesztőség

## Tóni

*Nem árthat néked már e nekrológ  
És semmi, semmi többé,  
Ragyogóbbá nem lehet a neved,  
Sem kevesebbé többé.*

*Megusztál annyi színpadi sikert,  
Nem mondom, hogy szárazon,  
Rád háramlott tőből sok dicsőség,  
Másra meg sok haszon.*

*Hogy a pénzzel hadilábon álltál,  
Arról a pénz nem tehet  
És ő, amint rossz baráthoz illik,  
Mindig került tégedet.*

*Hát arról hogyan tehetél volna,  
Hogy tetszettél a nőknek,  
De az, hogy a nők tetszettek neked,  
Oly könnyen érthető meg.*

*Hisz tetszett néked minden, ami szép,  
Ami széppel határos,  
A lármás pesti körut zenéje,  
Meg a szende kisváros.*

*Szerettél ülni ebédutánon  
Régi Newyork terraszán . . .  
. . . Hej, régi nóta, hej, régi emlék,  
Öreg Tóni tovaszállt.*

*Frissen hantolt rivaldádön innen,  
Százszor pardon, sirok én;  
Voltál, maradsz, az leszel örökké:  
Utolsó magyar bohém.*

Fehér János.



**ELVESZETT...**

... egyik neves művésznőnk aranycsattos harisnyakötője, még pedig meglehetősen diszkrét és kényes természetű körülmények között. A becsületes megtaláló írjon „Kellemellen“ jellegére a főpostára. Bővebbet — néhány nap múlva ugyanott.

... mult heti számunk „Elveszett“ rovata. Sorsa iránt érdeklődök irjanak: „Ki a fene olvassa?“ jelige alatt a kiadóba.

... Bárd Ferenc zeneműkiadó türelme, amely 3—4 év óta Komjáthy Károly zeneszerzővel határos. T. i. Komjáthy óta nem született zeneszerzőcsemele, aki a bőrét Bárd urhoz vinné vásárra. Aki fenti „szolid“ zeneműkiadó türelmét megtalálja, ne törődjék vele.

(r.)

## Mit adtak el művészeink?

A közönség nagy érdeklődéssel fogadta a multkori Tanai cikket és azóta a sok felszólítás arra indított bennünket, hogy végig járjuk művészeinket, vajjon miből élnek meg, tekintve kevés fizetésüket. E héten felkerestük:



ABONYI GÉZÁT, mivel más értékes holmija nem volt, a szerelmes leveleit A—G-ig.



CS. ACZÉL ILONÁT, aki eddig hét ruháját adta el.



SZENDE FERENCET, ki zongoráját adta el.



HAJDU JÓZSEFET, ki lelki üdvöségét és jelenleg alkuszna az autójára



SZEMERE ÁRPÁDOT, ki három perzsa szőnyegét és egy pár ékszerét.





PÁRTOS GUSZTÁV, kit Pesten mindenki az „elegáns Gusztí”-nak hív, ruháit adogatja el. Azonkívül sürgősen lakást keres.



KISS FERENCET, ki csak úgy tud kijönni a fizetéséből, hogy feleségével, K. Dúschnitzky Piroska nagytehetségű iparművésznővel megosztja keresetét.

Erre a hétre ez is elég, a jövő héten folytatjuk.

(le—Bon.)

## Mit szeret jobban Hollay Kamilla?

A filmet vagy a színpadot?  
A film rendezését vagy a színpadi játékot?  
Deésy Alfréd rendezését... vagy  
Tanay Frigyes játékát?...

## Színésznők, színészek! Jelentkezzenek a Bohémvilág vidéki turnéjára

A színházi hetilapokban évről-évre olvashattuk nyaranta, hogy X. művésznő vagy Y művész ur hol tölti a nyarat. Láthattuk a mellékelt képeken az illetőket divatos fürdőkosztümökben, amint végigpompáztak az előkelő strandokon. De nem említették meg e közlemények, hogy hány ezer nyomorgó színész nem mehetett a fürdőkre üdülni, mert a vakációt is kénytelen játszással eltölteni.

Ezek a színészek, akiknek a mindennapi kenyérért folytatott harcokban sem nőtt meg az üzleti érzékük és ezáltal a színházi üzletemberek kihasználó karmaik közé kerültek, ha ezidén is vállalkoznának nyári tournéra, jelentsék be ezirányu szándékukat a *Bohémvilág* szerkesztőségének. Meg kell jegyeznünk, hogy a tourné vezetői kipróbált színészek emberek és így a művészi nivó minden tekintetben biztosított lesz. Határidő 1920. április 2-ika.

## Kardos Andor

(az Éva és a férfiak szerzőjének)  
levele a Bohémvilághoz

Igen tisztelt szerkesztő ur

16 napos súlyos spanyol nátha után orvosi felügyelettel vagyok itt a premieremen. A náthaláz után egy sokkal kellemesebb láz — a premier láz uralja minden érzésem, minden gondolatomat... Testi erőm még alig van, reszketnek még a lábaim és a kezem és mégis, micsoda érzés... milyen hatalmas, milyen rendkívüli nagy érzés a premier!...

Ki tudná pusztá szóval kifejezésre juttatni ezeknek az érzéseknek a színváltozásait, ezt a pulzust kergető édes lázat, amit az első siker, az első — premier ad a szerzőnek. Bevallom, hogy nekem, akinek mint színésznek gyakran volt alkalmam hajlongani a függöny előtt, mikor a taps, a siker csodás melódiája oda hívott, de most, mikor mint szerzőnek kellett kimennem a függöny elé, bizonytalanul lépett a lábam és hevesebben, sokkal hevesebben vert a szívem... de hát csoda-e? az a taps, amely a szerzőnek szól, igazán a legszebb énekek éneke...

Szívélyes üdvözléssel hive

Kardos Andor.

## Három ujdonság

(Vince — Martos operett a Királyban,  
Szomory — Stefanidesz operett a Revüben,  
Hatvany Lili színműve a Magyarban)

A Vince—Martos operett bemutatója március 12-én lesz — most még javában folynak a próbák. Az operett a tengerparton játszódik, a Riviérán és hősnője egy magyar grófnő: Livia grófnő, akit Fedák fog megszemélyesíteni, a többi szerepek közül Boldizsár bárót Tamás, Jenő grófot Nádor, Laci cigányprimást Rátkai, jegyesét Pannát Lábass Juci, Medveczki jogtanácsost Szirmai alakítja.

A darab tele van szenzációsabbnál szenzációsabb ötletekkel és Stoll főrendező állítása szerint egyike lesz a legvidámabb operetteknek; Vincze Zsiga stílusos zenéje pedig már magában is külön szenzáció.

Fedák óriási toilettékkel lepi meg a közönséget, amelyeket (és ezt büszkén mondja) saját maga tervezett és saját felügyelete alatt otthon készíttetett el. Már csak emiatt is kíváncsian lessük a premiért.

Hogy a toiletteknél maradjak, Lábass Juci cigányleány-ruhában fog bemutatkozni, amelynek keleti tarkasága egyenesen fantasztikus lesz.

Külön gondot okozott egy cigánybandának a beszerzése, mert a darabban egy cigánybandának kell fellépni a szó szoros értelmében, amennyiben a cigányoknak nemcsak a hegedűn kell játszaniuk, hanem most az egyszer a színpadon is — mint színészeknek. Ki lett volna erre a szerepre alkalmasabb, mint a híres Kurina Simi bandája, aki így Varjas, az uri primás után, ki t. i. a Patikában lépett fel, másodszor mutatja meg, hogy a jó primás nemcsak a kávéházban, hanem még a színpadon is megállja a helyét.

Különösen hatásosak lesznek a darabban a magyar számok, köztük a Hamisak a férfiak . . . kezdetű sláger-dal, amelyet Fedák fog énekelni egy nagy szerelmi kettősben. Míg Lábass és Tamás Benő a vasuti számban fognak feltűnni. Igen nagy hatást remélnek a Rátkai—Fedák kettőstől is, amely népszerű beállításával kelt majd feltűnést.

Rátkai, a népszerű és kiváló színész, ezúttal nem táncos szerepet játszik, hanem olyan komikus alakot fog megszemélyesíteni, amely alak már közel áll a

jellemkómikushoz. Így Rátkai egy lépéssel közelebb jutott régi vágyához, hogy komoly szerepeket alakítson. Hogy eláruljuk, mint cigányprimás fog fellépni és a bandát többször fogja személyesen dirigálni, amint már az jó cigányprimáshoz illik.

A harmadik felvonásnak is meglesz a külön szenzációja, amennyiben egy szalonzenekar fog a cigánybandával versenyezni, amelynek élén Latabár és Ihász állanak, sőt itt még amerikai méretű szenzáció is ígérkezik, amennyiben a nagybőgő saját magától jön majd ki a nézőtérre . . . Így nem csoda, ha nagy érdeklődéssel nézünk a premier elé.

\*

A Szomory—Stefanidesz-operett a Revü-színházban fog jönni Pécsy Erzsivel és Galettával a főszerepben, de mivel a Pünkösdi rózsza előadásain még mindig telt házak vannak, a bemutatót elhalasztották.

Ugyanez a sors érte Hatvany Lily darabját is, amely a Magyar Színháznak lesz az ujdonsága. *Szende*

---



---

## Éva és a férfiak

Benn, a meleg társalgóban, didereg a szimpatikus szerző, künn a nézőtérén melegedik a közönség a — darabjától. Kardos Andornak, a huszéves multu színésznek adják ma a darabját. Elnézem a már őszesbe csapó, kedves, joviális kinézésű Kardos Andort, amint Beöthy igazgató társaságában csendesesen elüldögélget a társalgóban és csak nagy ritkán szólal meg halkán, vontatottan, ami nem is csoda, hiszen most kelt fel spanyolból és . . . mégis csak első darabja megy . . . premier, nagy szó ez még színészből lett írónál is.

— Rossz kritikát kaptam — panaszkodik és úgy szerettem volna megvigasztalni, felvidítani, derűre hozni, de ehelyett magam is elszontyorodtam és ha még sokáig nála maradtam volna, talán még elsírtam volna magam, mint egy kis gyerek, ha eltörik a játékát.

A közönség úgy látszik nem osztozott a szigorú kritikus urak véleményében, mert sokszor és zajosan ünnepelte a szerzőt, aki boldogan hajlongott gondosan vasalt frakkjában és arcáról az aggodalom helyén az öröm és meglegedettség vonásai tündököltek. *Szende*



## Drága kicsi Glärem,

már egy hete böngészem a kirakatokat, meg a lapokat, a Damet, a párisi lapokat, meg a Vogue-ot, azokból szeretnék neked úgy általában beszámolni a tavaszi kalapmodellekről, melyek engem egészen megnyugtatnak, mert semmi különös vagy extravagáns nem lesz, régiekből jól át lehet alakítani. Már most feltűnedezik a korzón egy-egy élénk színű szalmaforma, kis karimáju, ez is, mint általában minden kalap, akármiből is készül; magasságuk változatos, de nem túl magas. Igen bájos a vékony szalagokból huzott kalapok és a plissé-divatot a kalapok sem kerülhették el, mert már feltűnedezték a plissé-bevonatu kalapok, nagyon hercigek.

A diszités mindenféle. Látni szalagtól kezdve virágit mindent, persze itt is inkább a diszkrétebbek vagy a különös színűek, de nem sablonosak. A tetszetősebbek, az élénk színű kalapok között a téglavörös, narancs-sárga, a billiárd-zöld, a mittizöld a divatszínnek, hogy pedig egész ujszerűt említsek, a virágdísz, minták lakkból készülnek, japános módra.

Ha még beszámolok arról, hogy a himzett kalapfátyolok, melyeket úgy hordanak, hogy a kalapot egész betakarják és elől egész a szemmagasságig engedik le.

Legközelebb inkább az apróbb dolgokról írok, mert azt akarom, tetőtől-talpig divathölgy legyél, ha egy szép tavaszi napon végre Pestre jöhetsz.

Csókol a te szerető

Micod

## Ne mulassza el

meglátogatni Pátkai Jenő bélyeg-  
áruházát. Rákóczi-ut 14 és Do-  
hány u. 11. Vesz, cserél, elad.

## Carmen-láz Budapesten

A spanyol járvány elmúltával egy új — szintén spanyol eredetű — láz vesz erőt a pestieken. Ez már nem olyan komoly természetű, legkevesebbé pedig halálos betegség — a Carmen-láz. Merimée Prosper elbeszélése és Bizet muzsikája, eddig még soha nem tapasztalt népszerűsége tett szert nálunk. Carmen, Don José és Escamillo viador buja szerelmi története csodálatosan izgatja a fantáziákat. Mindenki Carmenet akar látni és olvasni. Hogy ez az igéző, forró démon mennyire érdekli a közönséget, bizonyítják az Operaház Carmen előadásai. A Városiban szintén Carmen szerepel gyakran a repertoiron. A Modern Könyvtár kiadásában most jelent meg Carmen, Sztrokay Kálmán fordításában. Egvik kiváló moziszinésznőnk szintén a Carmen nevet vette föl. Hogy a mozinál maradjunk, a Royal Apollóban esténként Carmen büvöli el a nézőket Pola Negri csodás alakításában.

Ma a Carmen jó kaballa. Újabb értesülésünk szerint az Erzsébet-köruton most nyílt meg egy kávéház Carmen név alatt. A Carmen-féle cipőkrém és fogkefe már régóta híres. Irodalmi társaságok jelentik be megalakulásukat Carmen név alatt.

Csupa Carmen örült szaladgál Budapesten. Ha ez így megy, akkor minden uiszülött leánygvermeket ezután Carmennek fognak keresztelni. Lapzártáig a Carmen-betegek száma erősen emelkedik . . .

## A karzat

A karzatot én nem adom oda  
a bársonyos nagyúri páholyért,  
a karzat az, mely mindig számonkért  
magasztos, szent művészi célokat,  
a karzat az, mely a bohóckodást  
soha, soha nem tekintette másnak,  
a karzat fogai el nem váznak,  
és összeroppantnak oly alkotást,  
melyet a gögös izléstelenség,  
e céda, csúf, utszéli jelenség  
irigy vigyorgással csak néki szánt,  
de madár is, mely gondosan kikelt  
minden igaz, megérdemelt sikert:  
a karzat fenségét dicséri szám.

Fehér János.

## Akik sohasem kapnak tapsot!

(Nyilatkoznak a sugók)

A legsivárabb helyzete a színházaknál kétségtelenül a sugóknak van. A siker-részesei ők — hiszen ha a sugás nem funkcionálna jól, az előadás menete sem volna biztosítható — mégis az alacsony fizetésükön kívül semmi, különösen erkölcsi jutalmuk nincsen. Rendkívüli felelősség nehezedik a vállukra, semmi zökkenőnek sem szabad előfordulnia. Vigyázniok kell, hogy mindenkor pontosan „adják fel“ a szavakat. Mindezek mellett stilusosaknak kell lenniök, nem szabad tulhangosan sugni, nehogy a szavaikat megértse a közönség és így illuzióját elveszítse. A nagyérdemű publikum számára láthatatlanok és hallhatatlanok: utóbbi tulajdonságuknál fogva erősen hasonlítanak az akadémikusokra.

Szombat este és vasárnap délután beszélgettem néhány sugóval, megkértem őket, hogy mondjanak el valamit a mesterségükről. A legtöbbje huzódik a nyilvános szerepléstől — nem tartják magukat fontosnak — mégis néhánytól ki tudtam csikarni egy pár szót, amit a következőkben le is jegyeztem.

\*

Deresedő bajszu, okos, szemü, szép feje van a közkedvelt Takáchnak: a Nemzeti Színház sugójának. Losonczy Zoltán öltözőjében találom meg. Már éppen sugáshoz készülődik, csak pár perce van a beszélgetésre.

— Bizony nekünk nincs valami rózsás helyzetünk. A fizetés is kevés, amellet mellékfoglalkozást sem vállalhatunk, mert nappal a próbák kötnek le minket. Azelőtt színész voltam, *de már 38 esztendeje sugók.*

— Honnan tudják meg, hogy a színésznek mikor van szüksége a sugásra?

— Már a próbákon észrevesszük, hogy melyik részét a szerepnek mondják elakadozva. Azt a részt azután megjegyezzük magunknak. Az előadás alatt meg toppantanak, leintenek a sugólyukba.

Most megkondult a három harangütés és Takách ur lesietett őrhelyére.

\*

A Vigszínházban a portásfülkétől parallel nyulik le a hoszsú folyosó, amely a nézőterre és a sugólyukhoz vezet. Kihivatom egy zenészszel Völgyinét, a Vigszínház sugónőjét. 40 éven fölüli, rendkívül kellemes arcú nő, egyszerű, liszta, fekete ruha van rajta, az ember inkább kisvárosi zsurhölgynek, mint sugónőnek nézné.

— Kérem szépen, itt mindenki nagyon kedves, nagyon jó hozzám, a Faludi ur, a Bárdi ur, ugy is mint színész, ugy is mint rendező. 1200 koronám van havonta, de nagyon rendesen megélek belőle. (?) Azelőtt színésznő voltam, nagyon híres színész volt a férjem.

— Ki tudja hibátlanul a szerepeket — kérdeztem.

— Góth ur — volt a válasz. — És a legrosszabbul?

— A Tanay ur!

Na Tanay ur, önnek is megadták! Miután elbucsuzom tőle, még visszahív:

— Nem feljette el a nevemet?

— Ném — feleltem — Völgyiné.

\*

A Magyar Színház sugónője nem ad interjút.

— Engem már sok ujságíró kérdezett, de én nem felelek nekik.

Olyan előkelő és beképzelt, mint egy híres primadonnánk, akinek Baranya-megye székhelyéhez hasonló a neve. De azért bemondja a nevét, hogy kitegyem az ujságba. Azért sem írom ide . . .

\*

A Revü-Színház öltöző-folyosóján elmondom Galettának és Gallainak, hogy meginterviewolom a sugókat. Nagyon tetszik nekik az ötlet, sőt Galetta elragadtatva kiált fel:

— Nagyszerű trükk! Kitünő!

Megkérem Gallait, mutasson be a sugónak. Szívesen vállalkozik rá és egy fiút — aki ugylátszik mindenes itt — elszalasztják Kővárynéért.

Nemsokára megérkezik. Gallai bemutat neki:

— A szerkesztő ur a Bohémvilágtól meginterviewolja a sugónőket a pesti



színházaktól. Kőváryné amit most mond, az belekerül a lapba!

Nagyon elfogódottan áll. Látszik, hogy nem szokott hozzá a bekövetkezendő aktushoz. Hosszas rábeszélés szükséges ahhoz, hogy elmondja, artistanő volt, az egész világot bejárta, nagy sikerei voltak. Szomorúan elmereng a régi jó időkön . . .

Ezalatt egész kör képződik körülötte. A színház fiatal lányokból álló női kara irigykedve nézi a szimpatikus aszszonykát, aki ime Cseérkezett, hisz újságírónak nyilatkozik.

— Már egyszer benn voltam lapban — dicsekedik.

Megijedtem, hogy valaki feldolgozta előttem ezt a tippet, de a kar egyik szépe megnyugtat, hogy a Pünkösdi rózsza számban volt róla szó.

— Ki tudja legjobban a szerepeket? — érdeklődtem.

Gondolkozik egy kicsit, aztán kivágja:

— Hogy ki? Hát Magazinér Erzsi.

— Ki a leglustább, kinek van a legtöbbször szüksége a maga segítségére?

Erre a kérdésre a feleletet már nehezebben adja meg. Ugy látszik, attól fél, hogy megbélyegzi azt, akire a verdiktet kimondja. Körülötte biztatni kezdik, hogy mondja csak meg, hisz vice az egész.

— Hát, hát, azt hiszem, Horti ur!

*Keller Andor.*

MIHÁLYI ISTVÁN, a fiatal kabarettíró, most dalokat ír, egyet a klasszikus kabaretművésznek, Borosnak, egyet pedig az Andrásy-uti pacsirtának, Kökénynek. Érdekes, hogy éppen ebéd közben írta meg a Kökénynek szóló dalocskát és hol egy kamál levest kapott be, hol egy versrimet sajtolt ki a papírra. Kíváncsi vagyok rá, hogy a huslevesnek eme közelsége nem lesz-e a dalra is befolyással — hiszen olyan könnyen megtéved az ember — becsuszhatott a tartalom közé is egy kis —: leves. Majd elválik.

### Gazdag választékban:

puha gallérok  
selyem és horgolt  
nyakkendő k

### NYAKKENDŐHÁZ

IV., Kigyó-utca 5. (Klotild-palota)  
és V., Deák Ferencz-utca 14. szám

**Nyakkendők nagyban is!**

## Vajjon . . .

*hogyan lehetne megoldani, hogy Fedák Sári néni esténként négy helyen is mutogathassa magát?*

*Szép Ernő lesz-e a Dunaparti Színház dramaturgja?*

*fejlődő limonádé iparunk élére melyik miniszteri tanácsost állíthatnák?*

*betátja már Király Ernő, hogy nem róla nevezték el a Király-színházat?*

*tehet arról Abrányi direktor, hogy az Operában telt ház van minden este?*

*mikor lesz a Dunapartiban az „Elárult Diana” című pazar revü premierje?*

*jellép-e még képviselőjelöltnek Hegedüs Gyula?*

*mi lehet az oka márciusban még nem alapítottak Pesten új kabarét?*

*ha Strausz Richárd benyujtaná az Intim Kabaréba egy szerzeményét álnev alatt, elfogadná-e Komjáthy Károly főzeneigazgató ur?*

*miért megy annyi művészünk külföldi körútra?*

*mikor kap már G. Kertész Ella valami jó, új, sirós szerepet?*

*külön tokba zárja éccakára Király Ernő a füleit?*

*mit csinál ugyanekkor a hangjával?*

*mit szól hozzá a főszerkesztőm, hogy még nem voltam a Dunaparti Színházban?*

*Héros.*



# Színházaink heti, szöveges műsora

## Magyar Nemzeti Operaház

### *Tannhäuser.*

A dalnokok versengenek, hogy aki a leg-szebben já'szik, az kapja a királyleányt feleségül. A legjobbnak Tannhäuser bizonyul aki mindenki ellen kifogást emelt. Ezért aztán meg akarják ölni. A leány azonban közbeveti magát és megvédi. Így aztán ő nyeri el a királyleány kezét.

### *Sevillai borbély.*

Egy sevillai dúsagdag tőkepezés szerel-mes, a nevelt leányába: Rosinába, sőt feleségül is akarja venni. De a lánynak titkos szerelmese, Almaviva gróf, aki Figaró borbély segítségével hol mint orvos, hol mint borbély, majd mint zenetanár, minden uton-módon a leány közelébe férkőzik. A szerel-mes papára a fiatalok ráfognak, hogy súlyos beteg és ágyba tuszkolják, hogy ők ketten találkozhassanak. Midőn az öreg ur látja, hogy folton kiataszák, kénytelen-kelletlen beleegyezik Rosina és Almaviva gróf házasságába.

### *Bohémélet.*

Négy bohém: vidáman élnek egy padlás-szobában. Az egyik pénzre tett szert, miből nagy vacsorát csapnak. Hárman elmennek s közben az egyik megismerkedik egy virág-áruslánnyal. A két fiatal szív egymásra ta-lál. A másik bohém meg találkozik egy régi barátnőjével, kinek sikerül is visszahódítani gavallériát. A fiatal bohém azonban nem tudja eltartani a leányt mert beteg, orvos-ságra meg nem telik. Elválnak, de a leány elhagyatóságába és betegségébe belepusztul.

### *Denevér.*

Eisenstein magánzót elítélték egy napi fog-házra. Mielőtt azonban büntetését leülne, elhatározza, hogy jól kimulatia magát egy ügyvéd barátjával. Közben feleségéhez eljön egy ifjúkori udvarlója, aki felveszi Eisenstein háloköntösét s midőn megérkezik a fogház-igazgató, őt viszi el magával. A bálban Eisen-stein hevesen udvarol szobalányának, aki szintén ott van. Az ügyvéd bosszút esküszik Eisenstein ellen, mert őmiatta száradt rajta a „Denevér“ név. Elhozza a bálba Eisen-steinmét. Hajnal felé Eisenstein siet leülni büntetését. A fogházigazgató is haza'ér lum-polásából, midőn jelentkezik nála Eisenstein. Közben megérkezik az asszony és a szoba-leány is, hogy kiszabadítsák az urat. It' ismerik fel egymást a férj és feleség, urnő és szobaleány.

## Nemzeti Színház

### *A fekete lovas.*

A svábok önfeláldozó hazaszeretetének gyönyörű himnusza e darab. 1848-ban a bánáti svábok, élükön Hoffer Bálint'at, ösz-szeolvadnak a magyarsággal, a feketék, a balkániak ellen. A küzdelem a svábok győ-zelmével végződik, akik megvédték Magyar-országnak a kincses Bánátot.

### *Peleskei nótárius.*

Zaitai nótárius Pes're jön, ahol sok ka-landban van része. De bántódásainak meg-van az ellenértéke, mikor Hopfen serfőző fiatal leányát, Fannikát, fiához, az ifjabb Zajtaihoz adják feleségül.

### *Magyar...*

Megjelenik a szegény magyarnak a Jelen, a Mult és a Jövő, hogy összefogianak és meg-épi'sék a rombadőlt Magyarországot.

### *Csalódások.*

Sombár mint házasságközvetítő akar sze-rebelni az uradalomban és igyekszik a szerel-mes párokat szétválasztani, de terve nem si-kerül és a szerelmesek mégis egymásé lesz-nek.

### *Himfy dalai.*

Rosthy Antal leánva Bezerédihez vonzódik. Azonban Kisfaludy szerelmes Jolánba és miala't katonáskodik, Jolánhoz írja verseit. A verseket Szalóky elsikkasztia és mint sa-ját költeményeit adja át Jolánnak. Kisfa-ludy visszatér, a család kiderül, Kisfaludyból és Jolánból boldog pár lesz.

### *Elektra.*

Agamemnon megölik és felesége, Klitalm-nestra, szeretőjével, Aegisthessel, bitorolja a trónt. De Elektra, Klitalmnestra leánva, ég a bosszútól, anyján meghosszulni atyja ha-lálát. Ez sikerül is neki, mert fivére, Orestes, barátja, Pylades segítségével megölik Kli-talmnestrát.

### *Első István király.*

István király udvarában sok az idegen, kik áskálódnak a magyarok ellen. Mindenki el'ávozik, csak Vazul marad az udvarnál. Vazul és István király is meghasonlanak. A magyarok táborában egyre nő az elégedet-lenség. István király lemond a trónról, de miután a trónörököszt megmérgezik, Ist-ván király Vazulban látja a trón várományo-sát, de Vazulnak fülébe ólmot öntenek. Az Árpád-házi hercegeknek menekülniök kell és István király előtt megnyilik a jövődő.

## Szeless Elza

Az Intim-Kabaré mindenkor decens, nivós és tartalmas műsorának egyik ékessége a két évvel ezelőtt Miskolc és Szatmár város közönsége fogadta kegyeibe és nem minden ok nélkül, mert jelenlegi szereplésével kétségtelen bizonyosságát adta feltétlen művészi készségének, eleven tempamentumának, intelligens kiforrott játéktudásának. Kedves, behizelgő hangja, valamint rokonszenves egyénisége egyaránt egyik legkiválóbb *diseuseink* sorába avatják.

Ezidőszerint a „Ninette” című operettben, valamint a „Csodagyermek” című kacagató vigjátékban, Mészáros Alajossal, a Nemzeti Színház művészeivel együtt, estéről-estére nagy hatást ér el. A legközelebbi műsorban Gosztonyi Armand „Rablók” című kis, egy felvonásosában jut jelentős szerephez.



### Vigszínház

#### *A szerelem vására.*

Morland gazdag bankár féltékeny felesége, Laviniára és szövethetik egy nősábász-szal, hogy feleségét csábítsa el és hűtlenségének ezáltal bizonyítéka legyen. A szerencsétlen asszony ajelmentelen csábítót agyonlövi. És a tárgyaláson asszonyi fenségében, büszkeséggel várja az ítéletet!

#### *A nagyvilági nő.*

Tóth Etelka vidéki uriaszony unja a vidéket és feljön Pestre, hogy nagyvilági

hölgy legyen, de lelkiismerete nem engedi, hogy rossz utra térjen és boldogan tér vissza a kis városba Ámon Lászlóval, régi imádójával.

#### *Zsába.*

Barisard állandóan megcsalja feleségét a hasonmása képében, de mert az asszony gyanút fog, elhatározza, hogy hasonmása képében meglátogatja saját feleségét. A látogatás nem sikerül, mert ott találja egy régi ellenségét és éppen menekülni akar, mikor zsábát kap. Reggelig fekszik tehetetlenül, végre bevallja csalafintaságát.



## Magyar Színház

### *Éva és a férfiak.*

Eszlinger báró felesége tulajdonképpen még lány, mert a báró a nászuton baleset áldozata lett és azóta betegen fekszik. Éváért versengenek a férfiak, de ő nem lesz senkié: vár. De két év elteltével egészséges lesz a báró és Éva boldogan siet karjaiba.

### *Tűzpróba.*

Magnus grófnő, aki örökös pénzzavarokkal küzd, szinte átka fiának, Miklósnak és leányának Adának, Miklós szakít anyjával, Ada öngyilkos lesz. Miklós megismerkedik Livia hercegnővel, s a fiatalok megszerelik egymást. A szerelemnek majdnem házasság lett a vége, mikor megjelenik Asta, Maertens bécsi színésznő, kiről kitudódik, hogy Miklós testvére. E hírre a hercegi család ellenzi az esküvőt. Tetőzi a bajt Miklós anyjának megjelenése, de a sok haj dacára Livia hü marad Miklóshoz, akivel boldog lesz.

### *Szókimondó asszonyság.*

Lefebrené, a volt mósónőnek, régi barátja Neiperg gróf, akit egykor, mint sebesültet ápolt. A volt mósónő állandó intrikáknak van kitéve az udvarnál. Napoleon magához hivatja Lefebrenét, hogy miért viselkedik méltatlanul rangjához. A kihallgatás alatt Napoleon észreveszi, hogy Neiperg gróf a császárné ajtajához lopózik, aki kedvese. A volt mósónő magára vállalja, hogy neki volt találkája Neiperggel. Napoleon elhiszi a mesét és férje is megbocsát Lefebrenének.

### *A kis lord.*

Dorincourt gróf kitagadta a fiát, aki messaliancot kötött. Cedrik, az unoka, azonban annyira megtetszik a grófnak, hogy kastélyába fogadja. És bár külső veszély fenyegeti a gróf és unokája mindinkább bensőségebb viszonyát, az ég kiderül fölöztük és boldogok lesznek.

## Király Színház

### *János vitéz.*

Kukorica Jancsi, Huska kedvese, a gonosz mostohától üldözötten világgá megy. Jancsi, János vitéz sok viszontagsággal küzd és Bagó cimborája kíséretében eljut Tündérországba, ahol találkozik életre támadt, szerelmével, Huskával; hiába a tündérek marasztalásának, visszatérnek falujukba. A gonosz mostoha megbűnhődik.

### *Pillangó főhadnagy.*

Morvay ezredes féltékeny feleségére és ezért rossz szemmel nézi, hogy Rottenberg

gróf tábornok nála száll meg Radnóthy főhadnaggyal, a híres nőcsábítóval. Ezért feleségét, Annát, szobalánynak öltözteti és Katinka hugát mondja feleségének, aki szerelmes Radnóthyba. Katinka, hogy a főhadnagyot bosszantsa, Csollán önkéntessel flörtöl. Rottenberg gróf össze akarja házasítani Radnóthyt Annával, de Morvay nem egyezik bele. Végre tisztázódik a helyzet és Radnóthy boldog lesz Katinkával Csollán pedig káplár lesz.

### *Farsang tündére.*

Mária grófnő és Rónai Viktor festő megismerkednek farsang éjjelén. Az ismeretségből szerelem lesz. Rónai lefesti a grófnőt, mint farsang tündérét. Rónai megtudja, hogy a grófnő őt titokban segítette s ezért összevesznek. A harag azonban nem tart sokáig, a szerelmesek kibékülnek s boldogok lesznek.

## Városi Színház

### *Ezüst sirály.*

A nagyhercegnőt utjában állandóan követi Cziáky magyar gróf, aki halálosan szerelmes belé. A gróf minden pénze elfogy az utaztatásban és öngyilkossági szándékkal foglalkozik. A nagyhercegnő lebeszéli szándékáról és azt ajánlja, hogy legyen az inasa. A nagyherceg, aki féltékeny volt az ismeretlen kíséretre, most megnyugszik. A gróf cseléről azonban tud Maritta virágáruslány, aki szerelmes a grófba. A nagyhercegnő véletlenül tanuja lesz annak a jelenetnek, amikor Maritta a gróf nyakába borul. A nagyhercegnő nagyon neheztel, de mikor látja, hogy az milyen szerelemmel viseltetik iránta, megbocsájt neki és kibékülnek.

## Belvárosi Színház

### *Patika.*

Balogh Kálmán pesti patikussegéd vidékre megy, de nem talál megértő lélekre. Egy éjjel megnyitja szívét a patikusné előtt, aki nem akarja megérteni. De Kálmán továbbra is őrzi emlékeit, vágyódik az igazi nő után, míg egy este behívja Katit, a vidám cselédét s fenséges ifju álmait belemuzsikálja a cseléd fülébe.

### *Három csésze tea.*

Együtt ülnek Hugó, a felesége és dr. Bang, az asszony régi imádója; a férj féltékeny és ezért Bang elhatározza, hogy megieckézteti. Képet csal ki az asszonytól, amit csak a lakásán ad neki vissza. A kép áttadásáról a férjet is értesíti, kit a veszélyes játék végleg kigyógyít féltékenységből.



## Revü Színház

*Pünkösdi rózsá.*

Zöld Gazsi fényképész fia és régi szerelmese, Klári virágárusleány, találkoznak. Gazsi, aki örökségre tett szert és pénzét a turfon akarja szaporítani, követte gróf Juranovicsot, a híres urlovast, akitől tippet remélt. A gróf érdeklődik Klári iránt, míg Gazsira Tatjana, a gróf kedvese vett szemet. Klára elmegy a gróf lakására, ahol nagy bál van. Gazsi uriruhában követte Klárát, hogy elszöktesse a gróftól, azonban véletlenül tanuja lett annak a jelenetnek, mikor Klára a biztos tippért cserébe megcsókolja a gróft. Gazsi hallani sem akar Kláriról, de mikor az meggyőzi szerelméről, boldogan öleli keblére.

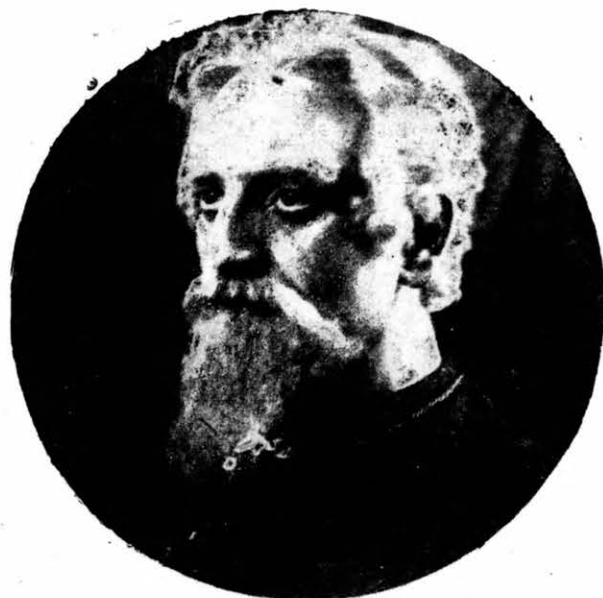
*Gésák.*

Egy angol hajóstiszt hajójával egy japán kikötőben vesztegel. Dacára annak, hogy menyasszonya van, gyakran járogat egy teaházba egy gésa kedvéért, akit egy márká akar feleségül venni. A fiatal leány azonban egy japán hajóstisztbe szerelmes. A kikötőbe érkezik egy milliomos hölgy az angol hajóstiszt menyasszonyával. Mikor az utóbbi megtudja, hogy vőlegénye a szép gésák kedvéért járogat a teaházba, elhatározza, hogy ő is gésának öltözik. Végül sok viszonzatlanság után mindenki megtalálja párját.

## Télikert

*„Péncz, péncz, péncz.*

Wolfgang Nelly hegedűművésznő nagy sikert arat. Ezért nagybátyjával együtt elhatározzák, hogy hálájuk jeléül megtakarított pénzüket átadják az első szembe jövő embernek. Elsőnek lépnek be az ajtón Poldi Obermayer és Krüger, akik között elosztják a pénzt. Hausstein Nelly impresszáriója ünnepelet ad, ahol Nelly helyett Krüger lép fel, nagy sikert arat, úgy hogy Nelly helyett őt szerződteti az impresszárió. Nelly azt gondolja, hogy szerelmese, a gróf, is hűtlen lett hozzá, de mikor a félreértést tisztázzák, egymásé lesznek.



VENCZELL BÉLA  
a „Zsidónőben” mint Bilboros.

## A primadonna szobalányának babájához — a hordárhoz írott levele

*Szivikém, Drága Manóm!*

*Ne haragudjál azér hogy a mult kori randevura nem mehetem el és azóta se nem kereshetek fel de mostanság anyi dolog van nekem ami egész összezavarja azén drága fejemet ahogy mondani szokad de igazán sok dögöm van mióta multkor este óta ojan sok pénzem van és éppen ezér irok neked mer azt akarom te is tudd és örüjj mer a babád ojan gazdag let nem is tudom hogyan irjam a multkor este a naccságánál itt volt a kapitány ur az angol és nagyon szomjas vót és szerencse vót hogy szomjas vót mer mindig 1 eggy pohár vizet kellett bevinni neki most veszem észbe hogy nincs pont hát teszek. De minden pohár vizér amit behoztam adott egy plakátot mer má tudom hogy plakátnak híjják pesten az ezer koronást és annyi vizet ivott meg hogy annyi fürödni is elég let volna tudom a pénzről összesen 22től poharat és akkor multkor óta nem tudom elhatározni vagy én is kivándorlok mint a többi magyar művésznők vagy pedig len veszek házat a pénzemér és odaveszlek házmesternek és akor hozádmék feleségül de ha kivándoro... dorolok ojan nehéz ez a szó akor elmék angliországba ahol sok angol kapitány ur van és azok szeretik a vizet nagyon addig is amigbiztosan tudom mit csinálók szeres szeretlek és mihejt időm lessz lemék hozád a stantra adig is csókolak*

1000000000 szor  
Cucád.

**Sternberg**  
hangszergyár  
Budapest VII  
Rákóczi-ut 60.

**Zongorák!**



Zenekari és műkedvelő-hangszerek óriási választékban. Javítások és hangolások szakemberien és olcsón végeztetnek



**Cimbalmok!**

## Vencell Béla

Az Operában és ismerősei közt „apuka” néven szerepel. Azon ritka, megnyerő egyéniségű emberek közé tartozik, akit mindenki egyformán szeret. Ugyan ki ne szeretné az „apukát”, aki még a légynek sem vét soha.

Az Opera egyik főerőssége Vencell. Ugy hangja, mint játéka, egyaránt elsőrangú. Hangjának nagy kiterjedése, mélysége és bársonyos színezete, valamint férfiassága rendkívül vonzóvá teszik.



Mint színész az elsők közt is legelső. Csak Falstaffot, Ozminát idézem emlékezetbe, vagy a Sevillai borbélybeli alakítását, és mindjárt mosoly ül ajkunk szélére. Nagyon sok szerepe van Vencellnek, legujabbak a Sevillai borbély és a Bűvös vadász és a most készülő Ariadne Naxosban. Hangversenydobogón is gyakran megjelenik, s főleg mint oratórium énekes szerepel nagy sikerrel, de szép alakítást nyújtott a Schubert-dalok előadásával is.

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon-sz.

József 9—55.



## Belányi Viktor

Ma nagyon kell vigyáznunk a magyar kulturértékekre, ma többszörösen figyelünk kell arra, hogy hol tűnik föl egy tehetség, gondosan ki kell választani a többi közül, fölkarolni, megmutatni a gyöngéit, átsegíteni a nehézségeken, mert ma minden legkisebb kulturértékre szükségünk van. Kulturánk ma az egyedüli szószólónk a külföld előtt és ez az egyedüli, amit semmiféle hatalom le nem tagadhat, el nem mellőzhet. Kettőzött örömmel kell tehát arra tekintelnünk, ahol új értékeket látunk felbukkanni, ahol új tehetség mutatkozik be.

Ily alkalom az Ernst-muzeum legutóbbi kiállítása, ahol a sok elismert művészi érték közt szerényen, de előkelően huzódnak meg Belányi Viktor képei.

Belányi eredeti tehetség. Nem mondom ezzel, hogy nincsen hatások alatt, — sőt több képeim még erősen érezhető a hatás, — de van képeiben valami sajátos vonás, ami tisztára egyéni, ami Belányi-stilus. Kiállításán főleg mint grafikus szerepelt, ez művészetének a legfőbb erőssége. Egyrészt a biztonság és tudás, amellyel a legnehezebb helyzeteket a legkönnyebben, legegyszerűbben és lebravurosan oldja meg, másrészt a technika és finomult izlése, amelyeknek segítségével valóságos delikát művészetet produkál. Képeinél az akt dominál. Az akt maga a művészet — és az aktfestés a valódi művészet. Annyi témát ad a test hullámzó vonalainak, ritmusának, színeinek és kompozíciójának varriációja, hogy szinte kimeríthetetlen. És Belányi nem is tud betelni a női testtel. Látni azt az imádó szeretetet, amellyel csodálja a női test szépségét, amelyet minden pozícióban ismerni akar. Egy pár aktja Pascin kedves pikantériájára emlékeztet, de mind erőteljes, egyszerű, szinte monumentális. És álljunk meg e szónál. A monumentálitás Belányi művészetének egy erősen jellemző tulajdonsága, jóformán alap-tulajdonsága. Erre építi művészetét és ez jellemzi művészeti stílusát.

Ha arcképet rajzol, a karraktert figyeli



meg és a karrikaturához közelálló kidomborítással hangsúlyozza a tipikust. Festészetében leegyszerűsíti a vonalat, a színeket, egy egységes dekoratív hatásra törekvő kép minden egyes festménye. És itt ezekben nem is a tartalom, mint inkább a dekoratív erő a lényeg. A szerkezeti fölépítés, a színek összhangelése és a tónusegység a fontos. Néhány csendélete, ugysis mint szinkompozíció, finom hatása.

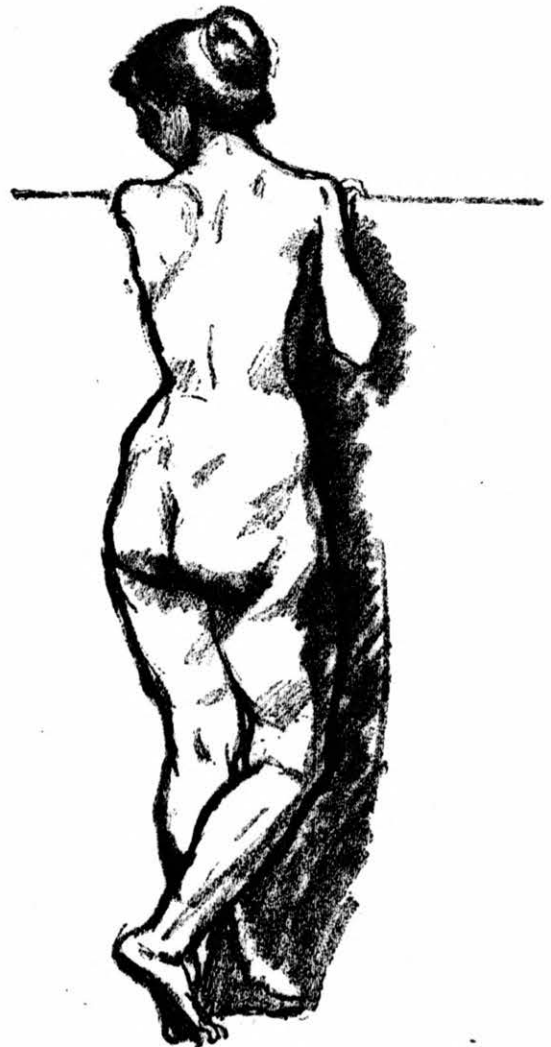
Meg kell még emlékezni kompozícióiról, amelyekben nemes egyszerűsége törekszik úgy a rajzban, mint a színezésben. Kompozíciói primitív beállításúak, naivan átértett lelkiélmények és fantáziák, teljesen egyéni színezéssel. Olyanok ezek a képek, mint a primitív német fametszetek, csak abban különböznek tőlük, hogy a falat kívánják és szinte belenőnek, beleilleszkednek, — mint a mimikri — a tapétába.

De nézzük csak Belányi pályafutását, hogy micsoda előtanulmányok és mily befolyások után ért el művészetében a jelenlegi fokra.

Belányi 1877-ben született Pesten. Itt járt iparművészeti iskolába, majd a mintarajziskolába. De hamarosan meguntta ezt a „művészetet” és Münchenbe szökött. Ott Karlovskyhoz járt, majd Hollósyhoz ment át. Münchenben élt és dolgozott aztán sokáig. Ott a Secessióban állított ki, majd a müncheni Luitpold-Gruppe művészeti egyesület kiállításain, végül a Glaspalastba, — közben a „Jugend” munkatársa lett. Párist, Madridot, Velencét, Flórencet, Veronát járja be, minden helyen új impressziókat gyűjtve. Madridban hat hónapig tartózkodott. Somsich Andor részére másolt Tizian- és Goya-

képeket, miközben magamagának Velasquezt kopirozta. „Fényes élet volt ez”, meséli Belányi. Burghardttal együtt ők ketten voltak akkortáiban kint, magyar művészek. Estélyt követett, mulattak, jól éltek, de csak este — nappal másoltak Goyát, Tiziant és Velasquezt és éltek maguknak és a művészetüknek boldogabban, mint esténként a fény és pompa közt. Párisban háromszor is volt, mindannyiszor visszahívta őt ide a modern festők közelsége. És ámbár csodálta és tanulmányozta a francia impresszionistákat, nem ezek voltak hatással művészetére: Hodler monumentalitása és Klimt rajzai vésttek erőser lelkébe, amely művészek hatása alól még ma sem tud szabadulni, de föl-fölcsillan egy-egy reminiscencia Madridra, Párisra és az olasz földre is.

Hollósyval együtt Nagybányára vonult a magyar földet tanulmányozni, magyar levegőt szívni a müncheni nehéz német levegő után. Hollósynak első és legkedvesebb nővendékei közé tartozott és ő is a legnagyobb szeretettel emlékszik vissza a nagybányai nyomorra, amelyet könnyen viseltek, mert magyar földön voltak. Münchenben — me-



séli — Székely Andorral és Szigetivel együtt gyakran osztották meg a koplalást és egyszer, mikor hármuk utolsó garasát rakták össze, hogy a háromnapos bőjt után egy kis ebédet vegyenek (főzelék volt feltéttel — akkor 10 krajcárba került) és boldogan mennek haza, hogy közösen elfogyasszák a szerzeményt, utközben a nagy boldogság ecsetelése és a jó ebéd fölötti ábrándozás közben kiesik kezéből a csomag és a főzelék a feltéttel együtt a piszkos járdán terült el... A bőjtnap így még egy nappal kitolódott.

De ez a küzdés pikturájának nem ártott, inkább beleoltotta a l'art pour l'art-hoz való ragaszkodását. És művészetének feltétlen előnyére kell írni ezt a meg nem alkuvást, jellemének pedig azt az erős kitartást, amelyel szinte tántoríthatatlanul küzd belsejében forró művészetének főlészre hozataláért és művészeti programjának megvalósulásáért.

Hisszük, hogy a próbálkozás nem lesz eredménytelen!

Kun Imre.

## Pogány Ferenc és a besnyői választó

Pogány Ferenc Besnyőre ment egy barátjával festeni. Éppen képviselőválasztásra ért oda, amikor természetesen nagy rumli volt a faluban. Izgalom, lárma, muzsika — verekedés mindenütt. Egy választópolgár úgy leitta magát az „ingyen-áldomásborból”, hogy a korecsma köveze mellett aludt el. Midőn Pogány az ipse mellett elmegy és megpillantja a nemzetiszínű tollat a kalapján, gondolja magában, hogy jó lenne megtréfálni a vén kurucot. A gondolatot hamarosan tett követi. Ecsetet vesz elő, belemártja a sárgába, angolfeketébe; és átfesti vele a piros-fehér-zöld tollat. Mielőtt távozik, még a szemüveget is feketére mázolja be, aztán megy, mint aki jól végzé a dolgát. De nem távozott messzire, hogy a hatást lássa.

A korecsma népe hullámszik föl-alá. Ki és bejárnak az emberek, megrugdosva vagy észre nem véve az alvó hazafit. De az egyik megpillantja ám a sware-gelbet a polgártárs kalapján és rögtön bemegy és a kupaknacsnak elujságolja a hirt. Lett erre bent nagy ribillió. Mint a hangyák vonultak ki a választók és jól elagyabugyálták a szintváltató polgártársat. Az nem érti a dolgot, csak a verést érzi. Szörnyen csodálkozik azon is, hogy éjszaka van a fekete üvegen keresztül és őt közben csak verik-verik, de végre a sok tettelegességtől kijózanodik és megkérdi, hogy mit vétett, amiért így meg-lámadják.

— Swaregelb lettél kutya, mondja az egyik a tömegeből és újra repülnek a pofonok.

De erre már az öreg is dühbe jött és káromkodott egy oly cifrát, amelyet nem mernek a Bohémvilágnak megírni. A félreértés lassanként eloszlott, most aztán együtt indultak megkeríteni azt a „gaz piktor, akit biztosan az ellentábor fogadott fel” — így mondta az egyik besnyői választó. És Pogány valószínűleg nem humorosan emlegeti meg a besnyői választást, ha meg nem neszeli a készülő támadást és idejekorán el nem lóg a választás színhelyéről. (Ki.)



A Mannsberg—Sebestyén szonáta-est nagyszámu közönség jelenlétében folyt le. Baré Emil volt a közreműködő, akit talán a legtöbb elismerés illet a trióban. Beethoven „C”-moll trióját játszották lendületesen. Utána Brahms „F”-dur és Dohnányi „B”-dur zongora-gordonka szonátáját játszották. Mannsberg és Sebestyén is a Nemzeti Zenede tanárai, akik külön-külön jó muzsikusok, de nem volt a megkívánt összhang szonátázásukban, amely stílust adott volna játéknak.

Szántó Boriska hegedüestje kevés sikerrel végződött. Játéka kissé száraz és egyhangu, ámbár technikája elsőrangú. Különösen bebizonyította ezt Csajkovszky hegedü-versenyének előadásával.

Dr. Ember Nándor harmadik zongora-estélyét rendezte 28-án a Zeneakadémiában. A saját előkelő közönsége hallgatta végig és tapsolta meg művészetét. Beethoven: Pathe-tique szonátáját lendületesen adta elő, majd Chopin-praeludiumokat és különösen Grieg „lyrische-stücke”-kat nagyon finoman és stílusosan játszott. Végül Chopin nagyon is ismert balladáit, etüdjeit és valcerjeit játszott a óriási sikerrel. Már többször méltatótt művészetét nem kell újra dicsérnünk, csak újból dicsérhetjük technikáját, előadását és stílusát. —i—

Bárony Dóra — Kotányi nővérek hangversenye f. hó 2-án zajlott le a legteljesebb siker jegyében. Telt ház hallgat a végig a szép zenei produkciókat, amelyek úgy magas művészi nívójukkal, mint változatosságukkal delikát élvezetet nyújtottak.



H. Bársony Dóra meglepetést keltett kulturált hangjával és kiváló, precíz és finom előadásával. Különösen a francia dalokat oly sok poézissal és melegséggel adta elő, hogy méltán rászolgált: a nagy tapsokra, amelyekben bőven volt része.

Kotányi Nelly új oldalát mutatta be az este. „Téma változatokkal” c. kompozícióját adta elő. A kompozíció eredeti, jó hatású, szépen, ügyesen és változatosan megírt alkotás, amelynek egy pár variációja teljesen eredeti, invenciózus és frisselható. Mint előadó óriási technikájával, szép kidolgozásával és a Chopin: Berceuse igazán bensőséges, átérzett előadásával remekeli.

Kotányi Böske Liszt: Mephistó keringőjében csillogtatta tehetségének sokoldalúságát. A technikája briliáns, előadása markáns és férfias, de ahol gyengédségeket, finomságokat kell kifejezni, ott nőiesen lát. Last but not least Kotányi Klári Brahms szonátáját játszotta mélyszántású felfogásra valló kidolgozással, nagy tudással és sok finomsággal. A fiatal zongoristák rohamos fejlődést mutatnak minden egyes hangversenyük után. (ki.)

Csütörtökön tartotta S. Gervay Erzsébet ez évben második hangversenyét, mely az elsőnél még sikerültebbnek mondható. Hangja és előadása kellemes és kifogástalan, amit a közönség, mely zsufolásig megtöltötte a Zeneakadémia termét, tomboló tapsokkal jutalmazott. Nagy sikere volt ezen estén szereplő: Schmall Raynoldnak is úgy szóló-, mint duett-számokban. A művésznők több ráadásával köszönték meg a tapsokat.

(le—Bon.)

Jóteknycélu hangverseny a Vigadóban  
A főiskolai Zsidó Hallgatók Egyesülete február hó 20-án nagyszabású művészeti rendezett a Vigadóban, amelyen Székely Károly elnök mondott tartalmas, lendületes beszédet, utána Sámson Mária, Somogyi Adrienne, a Lehner-Hartmann-quartett, Ormándy—Blau Jenő, Palló Imre és Szikla Adolf szerepeltek nagy sikerrel.



## Strindberg: Hemső regénye

Vannak magyar írók, akik a népet, a fenséges misera plebsét írják és éneklék, festik és rajzolják. Náluk a magyar nép olyan, mint a magyar föld: napsugaras, verőfényes, derült, ha rövid eső hull is, utána kisüt a szivárvánnyal játszó nap.

Strindbergnél a svédek másképp szerepelnek: ott sokat fúj a szél, mindig a csunya időre készülnek, nekik nem a föld az istenük, hanem a tenger, nem a buza, hanem a hal vágyaik centruma. És misztikusak, mint maga a tenger és tarajosak a terveik, mint a fjordok csipkeit csapdosó hullámok.

Olyan plasztikus a svéd nép élete Strindberg eme regényében, hogy nem is kell szemünket hunyva képzelnünk, nyitott szemünk elé van vetítve a svéd parasztpolgár mindennapi élete. Strindberget más, szalonibb dolgaiból ismerjük, ezzel a művével új, talán nem kevésbé sikeres és hatásos oldaláról lett magyar olvasóink bemutatva.

Nincs terem Strindberget méltatni; — nálunk új regényének tartalmáról és természetéről csak annyit jegyzek meg, hogy a fentebb már említett rendkívüli plaszticitáson felül kiváló tulajdonsága a parasztság erotikus etikájának több képből való bemutatása. Láthatjuk: a paraszt erotikája természetesebb, magától jövőbb, mint a városi polgáré, a kielégítése durvább, mégis kevésbé bántja a lelkünket, mert nincsen benne álszemérem és álprűdéria.

Antal Sándor és Telekes Béla szép és derék, mindenképpen dicséretreméltó munkát végeztek a svéd eredeti fordításával. Remélhető, hogy nem állnak meg; van még elég fordítani való a svédek irodalmában. Kezdetnek — Strindberg... megjárja!  
Fehér János.

HELYREIGAZÍTÁS. Multheti számunkban megjelent Lonczay-interview-val kapcsolatban Sass Irén, az ismert hírlapíró arról értesít bennünket, hogy a cikkben említett darabot egyedül írja.

ÓRIÁSI SZINHÁZI BOTRÁNY SZEGEDEN. A kiűritett Szegedről furcsa hír jön: a Szerelem vására című darab előadását nagyobbára diákokból álló társaság megakadályozta. Halljuk, hogy Almásy direktor ellen fegyelmi eljárás van indítva.

Törött gramofon-lemezeit készpénzért megvásároljuk, vagy kívánságára új hanglemezekre becserejlük. Sternberg hangszergvár, Budapest, Rákócziút 60.





*Jótekonycélu előadás a Duna-parti Színházban.*

A Dunaparti Színház február 27-én ünnepi előadást tartott, amelynek jövedelmét a Huszár-féle inség-akció javára fordította. Bastien és Bastienne nagyszerű operáját adta, amelyet gondosan összeválogatott hangverseny előzött meg. A hangverseny szereplői közt elsőnek *Somogyi Adrienne* operaénekesnőt kell megemlíteni, aki szépen csengő, bársonyos hangjával, finom kidolgozásával, meleg tónusával és precíz előadásával nagy sikereket aratott. *Hegedüs Ferenc* és dr. *Bársony Lajos* operaénekesek is osztottak a sikerben. *Pálfi Boriska* nevét külön ki kell emelnünk, aki bebizonyította ez este rátermettségét és kiváló kvalitásait. A Bastien és Bastienne-előadáson *Koltay, Feszely* és *Czukor* a megszokottnál is jobbat produkáltak. Az előadáson *Huszár Károly* miniszterelnök is jelen volt.

*Művészdélután.*

*Somogyi Mór* zongoraművész havonként művészdélutánokat rendez zeneiskolájában. Az e havi zenedélutánat február 29-én tartotta meg, amelyen közreműködött *Somogyi Adrienne* zongoraművésznő és operaénekesnő, *Bodor Böske* hegedűművésznő, *Somogyi Mór* igazgató, zongoraművész, *Szedő Miklós* operaénekes és *Mentovics Gabriella*. A program legszebb száma *Somogyi Adrienne* szolgáltatta, aki egyrészt gyönyörű énekével, másrészt briliáns zongorajátékkal nagy sikert aratott az előkelő publikumnál.

DEÁK ISTVÁN jeles gordonkaművészünk, Svájcba kapott meghívást. Márciusban utazik.

SÁMSON MÁRIA Amerikába megy júliusban.

SZENDE FERENC csütörtökön hagyta el Pestet. Jelenleg Berlinben, majd Hollandiában 1—1 hónapig hangversenyez, utána Dél-Amerikába vitorlázik, Fodor Aranka és Hegyi Rózsi-val együtt.

KÉSZÜLŐ OPERAI ELŐADÁSOK. *Reprizek és új előadások.* Az operában nagy munka folyik. Próbálkozások, kísérletek folynak napról-napra; új szereposztások, kipróbálások, hol sikerrel, hol balsikerrel.

*Carment* próbálják *Sándor Mariskával*.

*Toscára* *Medek, Farkas* és *Székelyhidy* készül. (Farkas mint *Scarpia*, *Székelyhidy* *Carvarodossi* szerepére.)

*Tristan és Izoldét* *Burian* (*Tristan*), *Rózsa* (*Curvanal*), *Sebők* (*Izolda*) szerepelnek. *Izolda* szerepére *Haselbeck* is készül, *Curvanalra* *Pusztai*. *Brangnene* pedig *Majorné Némethy Ella*. Kisebbs szerepei vannak *Vencell* és *Pallónak*.

*Oneginben* *Lensky*: *Burian*, *Onegin*: *Szemere*. *Ojé*: *Bársony Dora* lesz.

Érdekes újdonság lesz a *Nürnbergi baba*, amelyet *Sándor Erzsi*, *Szemere* és *Dalnoki* játszanak.

Kétségtelen azonban, hogy a szezon leg-szenzációsabb operaelőadása *Ariadne Nexosban* lesz, amelyet *Sándor Erzsi*, *Vencell*, (*Szende* szerepében), *Palotay* (*Zádor* szerepében), *Sebők Sári* és *Budanovics* fogják alakítani.

AZ UHER-GYÁR akadémiát nyitott meg filmszínésznövendékek számára. A jelentkezők között rendkívül sok a selejtes anyag. Mégis fel kell jegyeznünk egy nevet, a *Kraut Annyét*, aki meglepően tehetséges és alakja, mimikája egyenesen a filmjátszásra predesztinálja. Nagy jövőt jósolunk neki.

KOVÁCS ANDOR, a szellemes konferanszier, az áprilisi hónapot szombathelyi vendégszerepléssel tölti el.

AZ UJPESTI NÉPSZÍNHÁZBAN eredeti operette bemutatásra készülnek. A zene *Kun Richárd*, az ismert zeneszerző munkája. A szöveget eddig ismeretlen fiatal író, *Horváth Imre* jegyzi.

A VIGSZÍNHÁZBÓL. Nagy titokban készülnek a közeli bemutatóra, ami előreláthatólag a jövő héten lesz. Két régi darabot szedett elő az igazgatóság, a „Cifra nyomorúság“-ot és a „Király házasodik“, utóbbiban *Hegedüs*, *Hegedüsné*, *Kürthy Sári*, *Szerémi*, *Kertész*, *Bárdy* és *Vendrey* vagy *Fenyvesi* játszanak.



## Bála Tamás

Bála is még a régi időkben maradt itt az emlékezetben. Néki is csak az egyszerű tagozású, szürke, de komoly neve, mert Bála Tamás már elköltözött az életből, mint ahogy eltűntek a reggelig tartó kávéházi lázas beszédek, a nappali félregények elszépitése, ezek a végnélküli éjszakai, bátorító, szemfényvesztő szó-álmok.

A nappalok s könyvek, emberek és regények magunkba szedett távolságain fontuk át az éjszákát átformált szavakkal, mit már magunkhoz idomítottunk, a fiatalság könyörtelen, de megértő eszközeivel.

Bála hogyan került közénk? Ki tudja? Báláról semmit se tudtunk: sápadt sárga arcával, ijesztő két nagy szemével, maga volt a visszautasítása minden kérdésnek. Ott ült velünk, nem tudtuk hová tartozik, nem tudtuk mért vigyázza a szavakat, a betű rabszolgája volt-e ő is, vagy csak a nappal kerülője?

Néha kis papírokra görnyedve, apró, hegyes ceruzával véste a sorokat egymás alá. Mit irt, — sohse mondta.

Ő volt közöttünk a legidősebb és leghatározottabb. Csak akkor hasadt meg teljes némasága, ha felvetődött a szó szerelemről, lányról, nőről és erről gyakran szoltunk, lelkesedve a magunk diadalán, vagy letörve a magunk fájdalomán keresztül. Bála csak a nőkről tudott beszélni és csak rosszat: beesett arca apró veríték pontokból gyöngyöződött, ha kettéoszlott hallgatása és a fondorkodások, gyilkos szók özöne hullott rájuk a — nőkre.

Ilyenkor felszikkasztott és felszabadult féktelen-

séggel buggyantak elő az alakoskodás, szentimentalizmus nélküli káromlásai.

Hogy haragudtunk rá, ha véletlenül az időskorban szerelmi kísérletezéseink eredménye nélkül jártak és hogy helyeseltünk vele, ha akkoriban vágyakozásaink elé gáncot vetett a sikertelenség.

Nem mondta sohse — velem így történt, vagy azért mondom — mert tudom. Általános diadalt aratott a rökön, megdicsőült győztesként hangoztatta a maga igazát. Ezt a tomboló halotti éneket a nők felett és nekünk fiataloknak az ijesztő prófétái átkot . . .

\*

A pincér újságolta: az a szürkeruhás sovány ur, tetszik tudni, aki itt ült mindég, az tüdővészben meghalt. Tegnap temették. Szegény pár napig kínlódott csak . . .

\*

Pár nap múlva odalép asztalunkhoz egy gyászruhás nő. Fehér arcán átkékültek az erek és homlokánál látszott a dobogása. Fekete, egyszerű, szép.

— Önök voltak szegény férjem barátai?

. . . Mielőtt meghalt, kérte, vigyem majd el ezt a kis csomagot maguknak . . .

Felbontottuk az újságpapírosba göngyölt kis csomagot — kis cédulákon, összehajtott papírdarabokon — vékony betűkből összeillesztett versek egymásutánja.

Forró, alázatos szerelmi versek feleségéhez . . .

\*

Bála Tamás, két életet éltél és mindkettőt csordultig kiélted, de mindkettőből győztesen kerültél ki. Jó Bála Tamás, te boldog ember voltál.

Nobel.

## Színházaink heti műsora:

Március	8	9	10	11	12	13	14	
	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	délután	este
Operaház.....	—	Lakmé	Hangverseny	Tanhäuser	A Sevillai borbély	Bohémélet	—	Denevér
Nemzeti Színház.....	Fekete lovas	Peleskei notárius	Magyar csalódások	Fekete lovas	Magyar Himnusz dalai	Elktra	Háromtestőr	Magyar I. István kir.
Vigszínház.....	Szerelme vására	Nagyvilági nő	Zsába	Nagyvilági nő	Szerelme vására	Nagyvilági nő	Zsába	Nagyvilági nő
Magyar Színház.....	Eva és a férfiak	Tűzpróba	A kis lord	Eva és a férfiak	Tűzpróba	Eva és a férfiak	Szókimondó asszonyosság	Eva és a férfiak
Király Színház.....	János vitéz	János vitéz	János vitéz	Pillangó főhadnagy(200)	Cigány grófné	Cigány grófné	A farsang tündere	Cigány grófné
Városi Színház.....	Egész héten: Ezüst sirály							
Belvárosi Színház..	Egész héten: Patika						Három esze te	Patika
Andrássy-uti Szính.	Egész héten: Erdély, A fenség álmodik							
Dunaparti Színház.	Egész héten: Négy egyfelvonásos							
Apolló Kabaré.....	Egész héten: Szép Salamon Sára							
Intim Kabaré .....	Egész héten: Stella Maris. Csodagyerek, Ninette							
Royal Orfeum.....	Egész héten: Csillagok csillaga és varieté-műsor							
Revü Színház.....	Egész héten: Pünkösdi Rózsa						Gésák	Pünkösdi rózsa
Téli kert.....	Egész héten: Pénz, pénz, pénz							
Fővárosi Kabaré....	Egész héten: Muri bácsi, Reggeltől estig, tréfák stb.							
Fővárosi Orfeum..	Egész héten: Fityfiritty kisasszony, varieté-műsor							

## Hallatlan skandalum

MÉZ: Én, akinek olyan aranyos kedélye volt . . .

LETENYÁK (*költői ellágyulással*): Szegény szenes asszony . . . Lekaszálva élete tavaszán.

MÉZ: Esernyősapásokkal . . . De mondj őregem nem moshatnók meg a kezeinket?

LETENYÁK (*meggyőződéssel*): Te egy disznó vagy, de teli lélekjelenléttel . . . Gyere mossuk meg . . .

(*A mosdónál vadul mosakodni kezdenek.*)

### KILENCEDIK JELENÉS.

*Előbbiek, Natália és Pelikán.*

NATÁLIA: Gyere csak, kérlek. (*Megpillantja Letenyákot és Mézt, amint vadul mosakszanak.*) Mit csinál'ok?

LETENYÁK (*zavartan*): Hát csak mosunk . . . mossuk . . . a kezünket, csak úgy.

MÉZ (*szintugy*): Nem azért, mintha felelők lennének volna.

LETENYÁK: Igy szórakozunk, tudod, ez szokás a bányászakadémisták között.

NATÁLIA: Micsoda alakok.

PELIKÁN (*Letenyákhöz*): Talán zavarlak, kérlek?

LETENYÁK: Dehogy, dehogy.

PELIKÁN: Apropos, te! . . . mi van az esernyőmmel?

LETENYÁK (*ugrik*): Tyühh!

MÉZ (*halkan Letenyákhöz*): El ne szöld magad.

PELIKÁN: Attól ugyan nem félek, hogy elvész, mert a fogantyujára rávéstem a nevemet és a címem is . . . de mégis . . .

LETENYÁK (*Mézhez*): Ez ellenünk fog valani, megmondja, hogy nekem adta kölcsön.

MÉZ (*sugva*): Le fogjuk tagadni, vigyázz az istenért.

PELIKÁN: Hol voltál az este?

LETENYÁK: Én? (*Élénken.*) Itthon! Már öltör lefeküdtem, alibire hivatkozom.

MÉZ (*ügyeskedni akar*): Mátyásföldön voltunk.

NATÁLIA: Mátyásföldön? Tényleg, a cipőid sárosak voltak.

PELIKÁN: Ugyan, ugyan. (*Jóindulattal.*) Hiszen mi találkoztunk tegnap este.

MÉZ: A fenét?

LETENYÁK (*rémülten, sugva*): Ez egy terhelő tenn.

NATÁLIA (*gunyogva*): Találkoztatok? és hol, ha szabad kérdeznem?

PELIKÁN: Hát a . . .

LETENYÁK (*közbevágy*): Nem is igaz.

MÉZ: Nem is jártunk a Pintyőke-ucca tájékán.

PELIKÁN: De ki beszél a Pintyőke-uccáról? Én az urakkal a Nemzeti Színházban találkoztam.

LETENYÁK és MÉZ: Micsodaa?

PELIKÁN: Ibsen „Nóra“-ját néztük végig.

LETENYÁK: Egész végig?

PELIKÁN (*mosolyogva*): Egész végig.

MÉZ: Egész végig. (*Elkapja Letenyákot, táncolnak.*)

NATÁLIA (*csodálkozva*): Ezek megőrültek. (*Letenyákra kiabál.*) Öltözz már! Péter! Hallod? Öltözz már.

LETENYÁK (*hívvel*): Igen, ki a levegőre, csak ki, meg akarom keresztelni az ifjabb Pelikán Samu!, minden esendőrrrel farkasszem nézek. (*Megöleli Natáliát.*)

NATÁLIA: Eredj, eredj, összegyüröd a ruhámat. (*Pelikánhoz.*) Hagyjuk felöltözni, addig gyere, mutatok valamit, a kicsike keresztelő ruháját. (*Férjéhez.*) Péter, siess! (*Balra el.*)

PELIKÁN: Azonnal. (*Marad.*)

LETENYÁK (*halkan Mézhez*): És mi már a kezünket mostuk.

MÉZ: Most már mindegy. Alibi! (*Megöleli Letenyákot.*)

LETENYÁK: Alibi!

PELIKÁN (*előrejön*): Maszlag az egész, nem is Nórá-t adták tegnap a Nemze'iben.

LETENYÁK és MÉZ (*elhülve*): Hát mit?

PELIKÁN (*könnyedén*): Mit tudom én?! (*Letenyákhöz, fontoskodva*): A feleséged előtt nem akartam megmondani, amit tudok.

LETENYÁK: Mit tudsz?

MÉZ (*rémülten*): Na mit?

NATÁLIA (*kívül*): Nos, jössz-e már?

PELIKÁN: Jövök, jövök! (*A kettőt végignézi.*) Szép kis gazemberek vagytok, mondhatom. (*El balra.*)

### TIZEDIK JELENÉS.

(*Letenyák, Méz.*)

MÉZ: Kis gazemberek . . . lekicsinyel bennünket.

LETENYÁK: Mindent tud.

MÉZ (*az asztalhoz lép, nagy pohár likőrt tölt*): Italtan a vigasz!

LETENYÁK: Mit csinál'sz?

MÉZ (*iszik*): Ha benne vagyok a zafiban: zaftra van szükségem.

LETENYÁK: Erre nekem is szükségem van. Tölts nekem is.

MÉZ (*tölt*): Öntsd le.

LETENYÁK (*kiüssza*): Ez hollandiai „Bolsz“!

MÉZ: Te selypitesz? Nem ve'tem eddig észre, vagy csak most?

LETENYÁK: Miért?

MÉZ: Hogy mondtad? „Bolsz“?

LETENYÁK: Igen.

MÉZ: Talán bors?

LETENYÁK: Bolsz.

MÉZ: Lehet, nem akarlak ingerelni, én jó fiu vagyok, kissé ragadós ez az ízé, jó, jó, tudom, „bolsz“, látod? nem ellenkezem. (*A zsebeikben kotorásznak mindketten zsebkendő után.*)



LETENYÁK: Ragadós! (Egy női főkötőt húz ki a zsebéből.) Egy női főkötő.

MÉZ (egy női cipőt húz ki): Hé, egy női cipellő.

LETENYÁK: Az áldozatunk maradványai. Ó, mi disznók! Le is vetkőztettük.

MÉZ: Leruháztuk.

LETENYÁK: Én, ilyen szolid ember, mint én. Ezeket a nyomokat el kell tüntetni. (Körülnéz.) Talán ebbe a dobozba. (A dohánydobozra mutat.)

MÉZ: Nincs itt egy kut? Nincs kut a házban?

LETENYÁK: Vizvezeték nem jó?

MÉZ: Ebbe nem lehet beledobni. (Neki-megy egy széknek.) Jaj!

LETENYÁK (hirtelen bedugja a főkötőt a dohánydobozba): Mi az? Már a rendőrség?

MÉZ: Megütöttem magam!

LETENYÁK: Csak? és én hogy megijedtem.

MÉZ: De mit csináljak én ezzel a cipellővel?

LETENYÁK: Edd-meg, nyeld le, nincs idő a habozásra.

MÉZ (le akarja nyelni, megáll): Nem! elhamvasztom! mondd csak, hol van itt tűz?

LETENYÁK (balra mutat): Itt, ebben a szobában! (Észreveszi újból megfeketedett kezét.) Jaj!

MÉZ (ugrik): Mi az? a rendőrség?

LETENYÁK: Nem, hanem még mindig a szén, olyan, mint a Macbeth vérfoltja.

MÉZ (a kezét nézi): Az enyém is. Ki volt az a Macbeth? Egy szenesasszony?

LETENYÁK: Valami olyan. Nahát! én se gyilkolok meg több szenesasszonyt, nagyon piszkos foglalkozás.

MÉZ: Hamar vizet, kefért, szappant. (Mossakszanak.)

#### TIZENEGYEDIK JELENÉS.

*Előbbiektől, Natália.*

NATÁLIA: Nos, készen vagy? (Meggillantja őket.) Meg vagy te örülve? Még mindig?

MÉZ: Lehetőleg, ne tessék bejönni.

NATÁLIA: Talán nem mosnád egész nap a kezeidet?

LETENYÁK (zavartan): Hát tudod, ma van a születésnapom és

NATÁLIA (szemrehányóan): Igen, igen, ma van a születésnapod és meg sem köszönöd a meglepetést.

(Folytatása következik.)

**Felölös főszerkesztő: KALMÁR TIBOR**

**Főmunkatárs: KUN IMRE**

**Lapkiadó: HOMONNAI H. EMIL**



Gellért Gy. A most beküldötték gyengébbek, mintha hanyatlott volna. Próbálkozzon, tud maga sikerültebbeket is. Az egyik „A kórlista” száraz, poezis nélküli, a másik „A dekolázs” közönséges, nem felelnek meg lapunk nivójának.

Galasso Momerto. Olyan, mint egy rossz iskolai dolgozat. Szekunda —: az osztályzat. Még sokat kell írnia, hogy írni tudjon.

Érdeklődőknek. Szende néven Kun István ír, aki lapunk állandó belső munkatársa lett.

Fitos szépség. Igaz. Heltai tényleg írt egy darabot „A kis cukrárszda” címmel, de valószínűleg Bécsben jön először a — Nagyvilági Nő miatt.

**DR MITZGER** **VÉR** bőr és nemi betegségeket gyógyító intézete férfiak és nők részére.

**BUDAPEST,**  
**József-körút 3.**

**Kende és Kuttner** iparművészeti, női és gyermek divat szalonja. Legjutányosabban készít és átalakít utcai és estélyi toiletet Budapest, VII. kerület, Ilka-utca 23. szám.

### Előfizetőinket felhívjuk,

hogy ha lapunkat nem kapják pontosan, felszólamlásukat egy levelező-lapon szerkesztőségünk és kiadóhivatalunknál közölni szíveskedjenek.

A kiadóhivatal  
VIII., Népszínház-u. 25.  
Telefon: József 9-55.

Házilag készült  
női-, férfi- és gyermek

**fehérneműek**

kézzel himzett ágyhuzatok, asztalneműek, finom vásznak és siffonok SZÉKELY JENŐ-nél IV., Kammermayer Károly-u 2. Szervita-tér sarok.

## Homonnai és Tsa

Fotóművészek műterme  
IV., Szép-utca 5. (Lift)  
(Kossuth Lajos-utca mellett)

Modern művészi fotografiák, aquarell- és pastell-képek. — Speciális tánc-felvételek. — (Lefotografáljuk előlegfizetés nélkül és bemutatjuk az elkészített minta-képeket.)

## INGYEN KAP

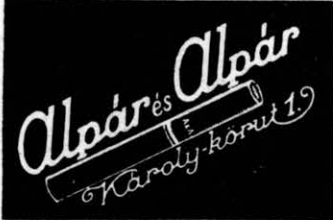
egy képes naptárt, ha megunt vagy törött hanglemezeit

**Wagner** „Hangszer-Király“-nál, Budapest, VIII. ker. József-körút 15 adja el!

◆◆◆◆

Cigareffa

hüvelyek



Cigareffa

hüvelyek

◆◆◆◆



„FOTO“

fényképezési szak-  
üzlet, Budapest, VII.,  
Rákóczi-ut 80. Eladás  
nagyban és kicsinyben

**„TISZA” KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM**

**RÁKÓCZI-UT**

74

Minden este H. Kiss Jancsi uri  
primás hangversenyez.

## Felhivás!

Felkérjük a művésznőket és művészeket, hogy műtermünkben (IV., Szép-utca 5, Kossuth Lajos-utca mellett) a közeljövőben rendezendő új irányú művészi fotográfia-kiállítás céljára esz-közlendő felvételekre megjelenni szíveskedjenek. A látogatás előzetes bejelentését (a művészek saját érdekében) kérjük

Homonnai és Társa

# GAMBRINUS

ÉTTEREM ÉS  
KÁVÉHÁZ  
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27  
DÉLUTÁN ÉS  
ESTE

## nagy szimfónikus HANGVERSENY

EGRESSY SÁNDOR KARNAGY  
VEZETÉSE ALATT.

BELÉPŐDIJ, TÁLCÁZÁS NINCS

# SAVOY

kávéház  
VIII., József-körút 16

Fűtött termék. Hideg és meleg ételek  
felszolgálása. Színházi vacsora. Pon-  
tos kiszolgálás Brecher F. tulajd.

**Brilliánsokat,** gyöngyöket, használt  
ékszereket minden-  
SZÉKELY EMIL kinél drágábban  
VI., Király-utca 51. sz. veszek.  
Teréz-templommal szemben Telefon József 105-35

## Selyemharisnyák

szárát is megjavítja a

Terézvárosi  
Harisnyajavító

Király-utca 80. (Király-színházzal szemben)

## FESTESSE MEG

szőrmejét bármilyen színre felelős-  
séggel Bordi F. Imre sücsnél. Buda-  
pest, VI., Ó-utca 11.

## BRILLIANSOT

gyöngyöt, aranyat, ezüs-  
töt, mindenféle régiséget  
horribilis áron veszek

**LIGHTMANN**  
ékszerész, Budapest  
Rákóczi-ut 34.  
TELEFON J. 118-18.



HORTENSE FLEURON, filmszínésznő



VENCELL BÉLA. az Operaház tagja

*(Homonnai fotográfiája)*